REMARQUES op het Bericht van Heeren Curateuren en Burgemeesteren aan Haar Ed. Groot Mog. ingediend op het Request van Mr. B. VOORDA.

Pag. 5. *Finalijk gedelibereerd en in agtinge genomen zijnde de gevolgen, die deeze handelwijze &c.* De Suppliant weet niet, welke nadeelige gevolgen zijn gedrag en handelwijze, zo als die in 't Bericht zelve word opgegeeven, voor de Univerſiteit en voor de Studeerende Jeugd, zouden kunnen hebben. Zijn ſcrupule om een formulier, dat hij voor dubbelzinnig aanziet, te bezweeren zonder dat vooraf de waare zin bepaald worde, toond zijn bedachtzaamheid. *Voor dubbelzinnig ten aanzien van de Souverainiteit der Staaten*, toond zijne verkleefdheid aan de al-oude Regeeringsform. En zijn gedrag in Curateuren-Kamer, waar op zelfs Curateuren niets weeten te critiſeeren, toond aan, dat hij vrijmoedigheid met eerbied en beſcheidenheid weet te paaren, alle zaaken, die de ſtudeerende Jeugd van hem, en van elk en een iegelijk, wel leeren mag.

In den jaare 1587. een diergelijk geval &c. Dit is het geval van *Hugo Donellus*, insgelijks Profeſor in de Rechten, des tijds ingewikkeld in de Leycesterſche factie, die hij onder de hand met ſchrijven en verſpreiden van blau-boekjes ter verkleining en ondermijning van het wettig gezag der Staaten en van de Stads-regeering ſtijfde. Curateuren en Burgemeesteren deporteerden hem, en beweerden op zijn adres aan de Staaten, gezonden aan hun om te berichten, ongehouden te zijn om opening aan den Souverain te geeven van de reedenen, waarom zij hem afgedankt hadden. En op het nader adres van *Donellus*, insgelijks hun Bericht gerequireerd zijnde, perſiſteerden zij bij deeze ſuſtenue, zonder dat de Staaten, 't is waar, hunne auctoriteit verder hebben doen gelden teegen het Collegie van Curateuren, *maar remvoeerden Donellus aan de Juſtitie*, 't welk zelve al aanſtonds toond, dat naar 't oordeel der Staten, de Curateuren niet alle verantwoordelijkheid ontwaſſen zijn, gelijk zij nu beweeren. Zijn zij verpligt zig te verantwoorden voor de Juſtitie, hoe veel te meer voor de Staten, en de reedenen van het deportement te onderwerpen aan het oordeel van hun, uit wier naam de Juſtitie geadminiſtreerd word. Indien derhalven het voorval met *Donellus* alhier tot rigtſnoer zoude moeten dienen, en de Suppliant op een egale voet met *Donellus* worden behandeld, die een landberoerder was, en de Ingezeetenen teegen 's Lands hoogſte en ſouveraine Overheid, berustende bij de Staaten, opruide, zo zouden tog Curateuren en Burgemeesteren, in 't ſtuk van Dimiſſien aan Profeſoren te geeven, niet boven alle verantwoording, ja zelfs niet boven de ordinaris Juſtitie zijn. Dat nu de Staaten ten gevalle van eenen *Donellus*, die in qualiteit als particulier onderzaat, en als inkomeling in dit Land zijn pligt vergat, (wesweegens hij naar verdienſte bij *Huig de Groot* in het vijfde boek zijner Neederlandſche Hiſtorien gebrandmerkt ſtaat) de Curateuren niet verder hebben willen preſſeeren, zulks had grootelijks zijn reeden, dog bewijſt geenzins, het geen Curateuren thans beweeren, dat Hoogstdezelve daar geen recht toe hadden. Het teegendeel hebben Curateuren zo wel vóór, als na 't jaar 1587. erkend, namelijk dat het dimitteeren van Profeſoren een zaak is, die hunne macht te boven gaat, want in 't jaar 1579. hebben de Curateuren, willende een reforme onder de Profeſoren maken, en zommige afdanken, zig bij de Staaten vervoegd met verzoek, om daar toe, beneevens Mr. *Paulus Buys*, des tijds Raad Penſionaris, als Super-Intendent, geauctoriſeerd te worden. Welk verzoek al aanſtonds meede brengd der Curateuren erkendtenis van eigen onbevoegdheid. De Staaten hebben hun des tijds, zelf *ad iſtum actum* niet bevoegd willen maken, maar geordonneerd, dat de revue der Profeſoren, door hun voorgeſlagen, geſchieden zoude door Curateuren, met adjunctie van twee uit de Staaten, dog dat van alles raport aan de Staaten zoude moeten gedaan worden, *om hetzelve geboord, voorts daar in voorzien te worden door de Staaten zelve*, ten klaare bewijze, dat onder de directie der Academiſche zaaken, aan Curateuren toevertrouwd,

trouwd, zelfs niet dat buitengewoon onderzoek, veel min afdanking van Profesſoren gecomprehendeerd is. Zie van dit alles de Reſolutie van den 19 Maart 1579. Het zelve blijkt niet minder klaar uit der Curateuren eigen aveu en gedrag, naa het gebeurde met *Donellus* gehouden, te weeten in den jaare 1619. Dus het van den inſteller van het Bericht of grove onkunde of verregaande onbeſchaamdheid is, zig daarop, als in voordeel van Heeren Curateuren zijnde, te durven beroepen.

Naa dat de Godgeleerde gevoelens van Arminius in de Dordrechtſche Sinode, als onrechtzinnig veroordeeld waaren, ſprak het van zelve, dat de Univerſiteit moest worden gezuiverd van Arminianerije, met afdanking van zulke Profesſoren en andere bedienden, die derzelve Leere waren toegedaan. Dit was een allerwettigſte en praegnante reeden van afdanking. Het kwam maar alleen aan op de Qualificatie van Curateuren. Deeze raadpleegen met Prins Mauritz, die NB. van gedagten is, dat een buitengewoone voorziening nodig is. Zig onbevoegd tot zulk eene voorziening erkennende vervoegen zij zig bij de Staaten, en erkennen NB. in hun voorſtel, dat nog zij zig tot zulk een werk geauctoriſeerd vonden, nog dat de Statuten van de Univerſiteit het zelve niet toe en lieten, en hier op volgd eene ſpeciale auctoriſatie van de Staaten, niet op Curateuren alleen verleend, maar met adjunctie van nog vier andere Staatsleeden, en Prins Mauritz. Men moet waarlijk zijn gezond verſtand verzaaken, wanneer men, met de Berichters, het decerneeren van die Commisſie en Auctoriſatie wil toeſchrijven alleen daar aan, dat de Staaten aan zig de diſpoſitie over de Regentsplaats in 't Staaten Collegie hebben gereſerveerd, of dat men het daar voor moet houden, dat nopens het afdanken van Profesſoren de Staaten te dier tijd eene exceptie gemaakt, en inbreuk gedaan hebben op der Curateuren ordinaire macht, zig ook tot afdanking uitſtrekkende. Indien dit zo is, en indien aan Curateuren uit kracht hunner Commisſie vrij ſtaat Profesſoren af te danken, dan moet men vragen, of de toenmalige Curateuren zelve tot het maken van die exceptie, dat is, tot verkleining van hunne magt gearbeid hebben? want zij zijn het geweest, die zig bij de Staaten vervoegd hebben, met rondborſtig aveu, dat hunne macht om de Academie te zuiveren te kort ſchoot, en zulks niet ſlechts in dat geval, maar in genere, en dat de Statuten van de Univerſiteit (waar aan zij zig verbonden hielden) het afdanken van Profesſoren niet toelieten, zie de Reſolutie van den 4. Julij 1619. Het is dus uit het gebeurde in dat Jaar maar al te zichtbaar, dat Heeren Curateuren op haar eigen houtje geen Profesſoren kunnen dimitteeren, zelfs niet, wanneer daar voor de dringenſte redenen dienen. Waaruit verder volgd, dat men uit het voorgevallene met Donellus zeer kwalijk en t'onrechte afleid, als of Heeren Curateuren op eigen gezach de Profesſoren door hun beroepen, weer kunnen afdanken, ja in 't ſtuk van afdanking zouden hebben een recht zo groot, dat hetzelve de inſpectie en verantwoording aan den Souverein ontwaſſen zoude zijn. Trouwens dit laatſte ſuſtineeren Heeren Curateuren thans zelve niet, want zij geeven, in hun Bericht, op hunne wijze, zo goed zo quaad zij kunnen, redenen, waarom zij den Suppliant geremoveerd hebben, dog zeer magere en onvoldoende, gelijk uit de vergelijking van den inhoud van het Request zigtbaar is. Het allegaat derhalven van hunne of hunner Voorzaaten ſuſtenue, in 't geval van Donellus gevoerd, zoude, indien het iets bewees, te veel bewijſen, en eeven daarom ook niet met al. Dat ook de woorden hunner Commisſie *om alle zaaken, die tot vordering en welſtand der Univerſiteit ſtrekken, te helpen dirigeeren en beleiden, mitsgaders op de dienſten der Profesſoren goede order te ſtellen*, geen macht om Profesſoren aftedanken involveeren, hebben en Curateuren, en de Staaten, en *Prins Mauritz* in den Jaare 1619, zo als gezegt is, erkend. En zulks leerd ook de gezonde reeden, te weeten, dat de gevolg trekking van Profesſoren te kunen beroepen, tot het afdanken derzelver, geheel niet doorgaat, ja niet meer, dan als of men zeide: Curateuren kunnen in hunne qualiteit met andere Contracteeren. Ergo zij kunnen ook weeder, zo dikwils zij meenen, dat daartoe redenen dienen, die contracten breeken, in weerwil van de geintreſſeerde partije. Dit laatſte is een beroving van iemands verkreegen recht, en blijft even daarom in die weinige gevallen, waar in men zoude willen oor-

deel-

deelen, dat de nood zulks vorderde, te gelijk met het oordeel over het gewigt der redenen, daar toe dienende, gereserveerd aan den Souverein. Voor 't overige zal de Suppliant hier niet aanroeren het geval van den Professor in de Theologie *Heidanus*, door Heeren Curateuren in den Jaare 1676. insgelijks op eigen gezag gedimitteerd, om dat in het Bericht, zekerlijk om wijze redenen, daar van niet gerept word.

Pag. 7. *Dat geene andere Personen van de verplichting tot het afleggen van den zelven Eed volgens het voorschreeven Formulier* (van den 15. Februarij) *door UEd. Groot Mog. waaren gedispenseerd, &c.* t' Onrechte, en teegen de uitdrukkelijke wil van den Souverein tracht men alhier de Periode van het Placaat van Februarij, *Dat nogtans voor zo verre eenige Leeden &c.* te doen doorgaan voor een dispensatie van het Formulier van Februarij, om langs dien weg den Suppliant van ter zijde te fugilleeren, eeven als of hij zig een Voorrecht, een Privilegie, alleen aan zommige Personen vergund, wilde aanmatigen. Die periode behelsd, ten behoeve van hun, die volgens het Formulier van November 1787. gezworen hebben, geen Dispensatie: want alle dispensatie onderstelt, dat men niet voldaan en gehoorzaamd heeft, en bestaat in een verklaring van ongehoudenheid om te voldoen en te gehoorzamen. Maar die periode behelsd ten hunnen behoeve *eene Quitantie* van dat zij door te bezweeren het Formulier van November 1787. te gelijk hebben voldaan aan 't Placaat van Februarij 1788. want de Souverain zegt, dat beide de Formulieren in 't zakelijke niet verschillen, en daarom agt hij het onnodig en ligtveerdig, dezelve zaaken andermaal met andere woorden te bezweeren. De Souverain heeft derhalven met die periode getoond, dat zeer faciel is, ten aanzien van de woorden, dat het hem alleen om de zaaken, in 't Formulier van November vervat, te doen is, en dat hy ook niet begeerd van eenig Ingezeeten, dat zij met het Formulier van Februarij iets anders belooven en zweeren, dan 't geen het Formulier van November inhoud. Overmits nu het Formulier van Februarij, in 't afgetrokkene en op zig zelve beschouwd, in de daad æquivocq is, en vatbaar ook voor een andere zin, die afwijkt van het Formulier van November, gelijk ten Requeste getoond is, zo kunnen Haar Ed. Groot Mog. aan de Suppliant niet qualijk neemen, dat hij in het doen van den Eed zig begeerd te refereeren tot de explicatie door Hun Ed. Groot Mog. zelve gegeeven, en dat hij bij het afleggen van den Eed, van het adopteeren van die explicatie begeerd te doen confteeren, 't zij door eenvoudig te bezweeren, het Formulier van November, het zij dat van Februarij geclausuleerd met een renvoij tot het eerstgemelde. Wat zeg ik? qualijk neemen? Deeze precautie van den Suppliant kan niet dan tén hoogsten aangenaam aan Haar Ed. Gr. Mog. zijn, overmits hij daarmeede aan den dag legt zijne gunstige gevoelens aangaande het wettig hoogstgezag der Staaten, en hoe zeer hij, schoon geen geboren Hollander zijnde, daar voor, binnen den kring van zijn beroep, begeerd te waaken. Indien derhalven het adopteeren van bovengemelde explicatie van het Formulier van Februarij, door de Staaten zelve gegeeven, een disobedientie, gelijk Curateuren het noemen, involveerd, dan zal het een disobedientie van eenen allerzonderlingsten aart zijn, bestaande namelijk niet in een defect, maar in een excès van getrouwheid en verkleefdheid aan den wettigen Souverain.

Pag. 9. *En staat niet Uw Ed. Gr. Mog. Hof van Justitie in dat zelve begrip? Laat de Publicatie in date den* 28. *Februarij &c.* Of het Hof van Holland wel, dan qualijk gedaan heeft, wanneer het zelve op eigen gezach, en zonder voorkennisse van de Staaten de straffe gesuppleerd, en op ontzegging van de Bank jegens den Advocaten en Procureurs bepaald heeft, zulks laat de Suppliant aan het Hof over, om 't zelve in tijd en wijlen voor den Souverain te verantwoorden. Tot opheldering inmiddels kan dienen het geen men vind in het Leeven van Prins Willem I. *derde Deel pag.* 489. *in fin & seqq.* Alwaar verhaald word, dat bij het afzweeren van Koning Philips, wanneer zommige ook weigerden of huiverachtig waaren dien Eedt te doen, de gequalificeerdens tot het afneemen van den Eed niet op eigen gezach tot re-

mo-

motie en privatie van kostwinningen hebben geprocedeerd, maar raport aan hunne Hooge Committenten hebben gedaan: dat daar op Haar Ed. Gr. Mog. het Hof van Holland ſpeciaal geauctoriſeerd hebben, om alle onwillige Amptenaaren tot het afleggen van den Eed voor zig te ontbieden, en bij verdere weigering hun te verklaaren, vervallen te zijn van hunne bedieningen. Zie ook *Bor* Neederl. Hiſtor. in de Authentieke ſtukken agter het tweede deel, pag. 35, op den 1 Aug. en pag. 37, op den 13. Sept. beide van den jaare 1581. 't Is mogelijk, dat dit voorbeeld aan de attentie zo wel van 't Hof, als van Heeren Curateuren, ontſlipt is: om niet te melden, dat volgens het Placaat van 15 Februarij 1788. de Curateuren der Univerſiteit niet eens zijn de gequalificeerdens om den Suppliant den eed af te neemen: maar zig notoir hebben bemoeid met een zaak, die geheel en al niet van hun departement was. Dog eens toegeſtaan zijnde, dat het Hof ten aanzien van de Advocaten, Procureurs en Deurwaarders wel gedaan, en haare magt niet te buiten gegaan heeft, dan zijn Curateuren en Burgemeesteren tog ten eenemaal het ſpoor bijster, wanneer zij zig zelve met het Hof van Holland; den Suppliant met de Advocaten en Procureurs; en zijn gedrag met dat van *onwillige* Advocaten egaal ſtellen. De Suppliant is niet onwillig, maar zeer volvaardig om den eed af te leggen, en, gelijk het Hof ſpreekt, *behoorlijk* af te leggen. Want hij weet niet, dat het iets onbehoorlijks is den Souverain interpretatie te vragen van een formulier, het welk, *in abſtracto* beſchouwd, hij verklaard ter goeder trouwe niet te verſtaan. En nog minder ziet hij voor iets onbehoorlijks aan, dat hij amplecteerd de interpretatie, die de Souverain zelve aan het formulier van Februarij geeft, door hetzelve aan dat van November, en *vice verſa*, æquipollent te verklaaren, en dat hij van die zin, in het bezweeren van het formulier van Februarij begeerd te doen blijken, ten einde het ten allen tijde preciſelijk conſteere, wat hij *al*, en wat hij *niet* met relatie tot het Erfſtadhouderſchap hebbe gezworen. Overmits nu niemand der Advocaten en Procureurs deezen weg ingeſlagen heeft, en het Hof alleen gedisponeerd heeft teegen *onwillige*, dat is, die in 't geheel geen eed willen doen, zo tragten dan Curateuren en Burgemeesteren t' onrechte hunne handelwijze, met den Suppliant gehouden, te dekken met het voorbeeld quaſi van het Hof, met het welk Curateuren en Burgemeesteren (in de tweede plaats) zig zelven des te minder kunnen egaal ſtellen, overmits het Hof een Collegie van Juſtitie is. Tot de adminiſtratie nu van de Juſtitie word overal, en bij alle rechtbanken, gehouden meede te behooren de admisſie of non-admisſie van de Practizijns, en het oordeel over derzelver ſuſpenſie. Maar de Kamer van Curateuren en Burgemeesteren zal zig niet begeeren uit te geeven voor een Collegie van Juſtitie, en allerminst zullen zij beweeren, dat zij in het removeeren van de Suppliant de reegels van Juſtitie, dat heilig *ſuum cuique*, hebben in 't oog gehouden. Anderzins zouden zij zig nog wel eens bedacht hebben, eer zij over des Suppliants recht uit krachte van Contract, zo gemakkelijk heenen ſtapten. Zij zijn dan een Collegie, of om beter te ſpreeken, niet meer dan eene Commisſie van Politie: want nadien de Souverain alle jaaren op hunne continuatie, of dis-continuatie disponeerd, zo maken zij in den grond geen permanent Collegie, maar alleen eene Commisſie uit. Zij hebben dan den Suppliant, op hunne wijze, politiekelijk geremoveerd teegen de reegels van Juſtitie, ja teegen alle *bienſeance*. Maar hoe weinig zij hier toe geregtigd zijn, bewijzen de voorbeelden van 1579, 1587, en 1619. de twee laatſte door hun zelve ter ſtaving van hunne ſuſtenue, dog zeer ongelukkig, bij gebracht. Ten derden ſtaat te remarqueeren, dat de Advocaten en Procureurs met de Hoven, voor welke zij postuleeren, in geen contract, gelijk de Suppliant met Curateuren ſtaat. Hoe ongelukkig is dan de vergelijking van Curateuren-Kamer met het Hof, en hoe ongelukkig worden hier de Hoven van Juſtitie met de Advocaten en Procureurs ten toneele gevoerd!

Pag. 10. *Alle de echappatoiren, allegatien en pretenſe zwarigheeden, welke de Suppliant aan hen, wanneer hij in hunne Vergadering gerequireerd en gecompareerd is, teegen het afleggen van den Eed gezogt, gedaan ende gemoveerd heeft.* In de vergadering van Curateuren heeft de Suppliant teegen het formulier van Fe-

Februarij geen bijzondere zwarigheid geallegeerd, ook niet finaal geweigerd, even zo weinig als aangenomen, dat formulier te bezweeren: maar alleen gezegt, dat hij zig daar op niet konde expliceeren voor als nog, en zo lange 'er geen raport aan Haar Ed. Groot Mog. was gedaan van zijne declaratie en offerte, in den Senaat gedaan, en dus beproefd was, of hij niet met het formulier van November 1787. konde volſtaan, gelijk dit alles op Pag. 4. van het Bericht naar waarheid word gepoſeerd.

Pag. 10. *Geëxcogiteerde en gerafineerde tweederleij interpretatie &c.* Deeze hatelijke Epithètes vervatten een ſtilzwijgende allerhatelijkſte beſchuldiging, dat de Suppliant teegens beeter weeten het formulier van Februarij voorgeeft te houden voor aequivocq. Dog teegen deeze laster, dien hij wel voorzien heeft, dat men hem van der Curateuren zijde zoude aanwrijven, heeft hij zig in voorbaat gedekt door zijne preſentatie van Eede, dat hij waarlijk en ter goeder trouwe het voorſz. formulier voor die tweederlij interpretatie vatbaar keurt, ten minſten dan, wanneer hetzelve niet in verband met dat van November, maar in 't afgetrokkene beſchouwd, en alleen, zonder renvoij tot het formulier van November, gelijk alomme geſchied is, voorgeleezen word.

Pag. 10. *Alle verdere ſtellingen, haatelijke reflectien en inſimulatien.* Niets van dit alles word in het Request gevonden, nog ten opzigte van de Hooge Regeeringe, nog ten opzigte van den Heere Erfſtadhouder, nog ten opzigte van Heeren Curateuren. Ten aanzien van Haar Ed. Groot Mog. bij wien hij redres van het grief, hem aangedaan, zoekt, ſpreekt de Suppliant met zo veel eerbied en onderworpenheid, als hem mogelijk is. Ten aanzien van den Heer Erfſtadhouder, met zo veel ongeveinsd attachement, als de relatie, waar in het Erfſtadhouderſchap, zijns oordeels, tot de Vergadering van Ridderſchap en Steeden ſtaat, gedoogd. En ten aanzien van Curateuren en Burgemeesteren, ſchoon deeze partij *in cauſſa* zijn, met zo veel beſcheidenheid, als hem mogelijk was. De Suppliant heeft hun zelfs niet onder 't oog gebracht, dat het removeeren van Profeſoren, ook dan, wanneer daar wettige reedenen toe dienen, een zaak is, die hunne magt te boven gaat, om hunne ingebeelde hoogheid niet te quetſen. Maar hij heeft zig ſtrict bepaald tot reedenen, waarom hij, zo vermeend, niet had behoren geremoveerd te worden. Dat deeze reedenen waar, ſolide en onweederleggelijk zijn, voeld men van de zijde der Curateuren, en daarom paſeerd men ze met ſtilzwijgen. Maar alle waarheid, hoe zeer uit nooddwang voortgebracht, baard haat, en naar proportie van haare onweederleggelijkheid, des te grooter haat.

Pag. 10. *UEd. Groot Mog. hebben bij voorſchreeve Reſolutie verklaard &c.* De beſchuldiging, in deeze Periode en vervolgens tot aan het einde van Pag. 10. teegen den Suppliant ingebracht, komt in 't kortte hier op neer, „ De Souverain verklaard, dat het Formulier van November 1787. zaakelijk niet verſchild van het tegenwoordig Formulier. De Suppliant beweerd, dat die beide formulieren wel deegelijk, en wel op een allergewigtigſte zaak, met den anderen verſchillen. Ergo ſpreekt de Suppliant den Souverain in 't aangezicht teegen". Alhier bediend men zig, om den Suppliant zwart te maken, van eene arglistige verdraaijing zijner gezegdens. De Suppliant heeft niet gezegd nog beweerd, dat het Formulier van Februarij verſchild in het zakelijke, en wel in een allergewigtigſte zaak, van dat van November daar te voren. Maar hij beweerd, dat het Formulier van Februarij, op zig zelve, en zonder dat van November beſchoud, en alleen voorgeleezen wordende, vatbaar is voor twee zeer verſchillende interpretatien, en wel verſchillende in een allergewigtigſte zaak. Dat de eene van die interpretatien, en wel die geene, voor welke militeerd de eenvoudige en allezins natuurlijke opvatting der woorden, in die order, zo als zij geplaatst zijn, geheel en al niet overeenkomt met het Formulier van November, maar wel de andere, ſchoon deeze minder in 't oog loopt, en alleen uit het Renvoij tot de Reſolutien van den Jaare 1747. kan worden gehaald. Dat nu nogtans deeze laastgemelde de waare zin en intentie van den Souverain is, blijkt onwederſpreeklijk daar uit, om dat Haar Ed. Groot Mog. alle die geene,

ne, die het Formulier van November reeds bezworen hebben, verklaaren niet te behoeven, op nieuws te zweeren. Want zo hoogst dezelve met het Formulier van Februarij iets anders of meer beoogd, of gevorderd hadden, het zij ten opzigt van het Stadhouderschap, of in even veel welk ander opzigt, dan moesten notoir alle die geene, die reeds het Formulier van November bezworen hadden, op nieuws zweeren. Ja dan zoude de nieuwe Eed, op het Formulier van Februarij, dienen tot exstinctie van den Eed op het Formulier van November gedaan. Maar dit is geheel en al tegen de welmeening van den Souverein, en van deeze hoogst deszelfs welmeening blijkt daar uit, dat alle Eeden op het Formulier van November gedaan, verklaard worden te valideeren nopens het Formulier van Februarij. Wanneer derhalven de Suppliant insteerd, om insgelijks op het Formulier van November geadmitteerd te worden, ofte anderzins op het Formulier van Februarij, met een bijgevoegd Renvoy, nopens deszelfs waare zin, tot dat van November, zo doet hij dit niet, om dat hij een onderscheid, en wel een allergewigtigst onderscheid in het zakelijke tusschen die beide Formulieren stelt, maar alleen, om van de waare zin van het Formulier van Februarij, en van *deszelfs precise overeenkomst met dat van November*, irreprochabel te doen consteeren ten allen tijde. De Suppliant stelt derhalven tusschen die beide Formulieren geen het minste verschil in het zakelijke, maar alleen een merkelijk verschil in de klaarheid der bewoordingen zo van het een, als van het ander Formulier, en dat om die reeden het jongste Formulier zijne interpretatie uit het vorige moet ontvangen. Dat de Suppliant van deeze interpretatie, door Haar Ed. Groot Mog. zelve gegeeven, en van den zin, in welken hij getrouwheid aan het Erf-Stadhouderschap zweert, ten zijnen opzigte, begeerd te doen consteeren, zulks kan hem bij niemand qualijk worden genomen, en inzonderheid hadden Heeren Curateuren en Burgemeesteren, die alle beëedigde Medebewaarders van de Constitutie van den Jaare 1747. dat is, van de Souverainiteit van Holland, privativelijk bij Haar Ed. Groot Mog. berustende, zijn, veel meer reeden gehad, om den Suppliant weegens deeze zijne oplettenheid en cautuleusheid te prijzen en te bedanken, dan hem desweegens, met te buiten gaan van hunne macht, en met inbreuk op het Contract in 1765. met hem aangegaan, te deporteeren.

Pag. 11. *Is het op zig zelfs genomen niet van gevaarlijke gevolgen, dat de Suppliant het voorschreeven Formulier van den Eed tracht te doen voorkomen, als onzeeker ten opzichte van deszelfs inhoud* &c. — — — — — — *Is een diergelijk openlijk gedrag van een Professor in de Rechten* &c. Een fraaje tour voorwaar, om den Suppliant, en zijn Caracter als Rechtsgeleerde, en publiek Leeraar gehaat en verdagt te maken, die wel waardig is aan den Steller van het Bericht, maar onwaardig aan Heeren Curateuren en Burgemeesteren, in wier mond men ze legd: dog ter zaake. De Suppliant heeft bij zijn Request zig zorgvuldig gewacht van het bewuste Formulier in 't algemeen als onzeker te doen voorkomen, maar alleen gezegd, dat *hij tot zijn leedweezen voor zig* 'er die onzekerheid in vond. Dit *mag* hij niet alleen, maar dit *moet* hij zeggen: zulks te verzwijgen, en eevenswel het Formulier als een Papegaaij na te klappen, zoude bij tijd en wijlen, en met reeden, in hem veel ligt minder verschoonlijk kunnen voorkomen, dan in Ambachts-lieden, in naaisters, en zoortgelijke, die tog ook al het voorschreeve Formulier bezworen hebben.

De Suppliant wenscht, dat alle andere, die, geheel onkundig van het verband door Haar Ed. Groot Mog. tusschen de beide formulieren gesteld, nogtans het formulier van Februarij op zig zelve hebben bezwooren, hetzelve beeter hebben verstaan, dan hij. Dog dit beschouwd hij als een zaak, die hem niet raakt. Voor zig heeft hij gehaesiteerd nopens den waaren zin van het formulier van Februarij, tot dat hij, als Regtsgeleerde, begreep niet te moeten stil staan bij dat enkel gedeelte van het Placaat, maar, hetzelve geheel leezende, in de onmiddelijk volgende periode de egalisatie der beide formulieren, dat is, de sleutel van het jongste vond. Het aanwijzen van eene meerdere of mindere onnaukeurigheid in de woorden van een wet of van een formulier, of in de structure of collocatie der woorden, quetst geenzins den eerbied aan

den

den Souverain verſchuldigd, zelfs dan niet, wanneer men, met emploij van de reegels van gezonde uitlegkunde, de waare zin der wet niet kunnende vinden, genoodzaakt is zig bij den Souverain om interpretatie te vervoegen. Waar van dan komen anders zo veele interpretatien, ampliatien en nadere declaratoiren van vorige Placaten; waar meede het duistere word opgehelderd, en het min naukeurige verbeterd: van hoedanige nadere voorzieningen de Hollandſche Legislatie niet minder vol is, dan die van andere natien; zo het niet vrij ſtaat, die onnaukeurigheeden onder 't oog van den Wetgeever te brengen? En nog veel minder quelt dit den eerbied aan hem verſchuldigd, wanneer men met emploij van opgemelde reegelen den waaren zin van een wet of formulier weet te brengen tot conſiſtentie, ten einde aan dezelve haare gehoorzame naakominge weedervaare. Alle wetgeevers, en alle die een wet of formulier concipieeren, letten, gelijk natuurlijk is, minder op de woorden, dan op de zaaken. Hier uit ſpruiten onnaukeurigheeden, waar voor de wetgeever, zo lang hij de menſchelijke onvolmaaktheid niet geheel te boven is, zig eeven weinig kan wagten, dan zijne natuurgenooten, over welke hij het gebied voerd. Die onnaukeurigheeden door een gevoeglijke interpretatie te verhelpen, en dus alle hinderpaalen, die de exſecutie der wet zouden ſtremmen, uit den weg te ruimen, en teevens te bezorgen, dat aan de wet geen andere zin, geen andere exſecutie gegeeven worde, dan die de Souverein bedoeld heeft, dit is, voor zo veel de Suppliant weet, het eigenaartig werk van Rechtskundigen, die op deeze wijze Hoogstdenzelven niet contracarreeren, nog zijn Eer beknibbelen, maar wel deegelijk, met behoorlijke ſubmisſie, in de hand werken. En dit is het, 't welk de Suppliant meend, dat door hem als Regtsgeleerde ten aanzien van het bewust Formulier van Eed, onder needrige correctie, gepraeſteerd is, hoe wel niet zo zeer ten algemeenen gebruike, (want de Suppliant heeft zig geheel ſtil gehouden, tot dat bijna elk den Eed afgelegd had, en het zijn eigen beurt wierd, en zulks ter vermijding van die hatelijke inſimulatien, waar meede de Steller van het Bericht goedvind den Suppliant des onaangezien te diffameeren) als voor zijn privé gebruik, en ter ontlasting van zijn eigen gemoed. In plaats van den Suppliant, en wel in zijn Caracter als Profeſſor in de Rechten deswegens te ſugilleeren, en als gevaarlijk voor de Studeerende Jeugd af te ſchilderen, had de ſteller van het Bericht veel beeter gedaan met den zin van het Formulier van Februarij *in abſtracto* beſchoud te fixeeren, en aan te toonen, dat daar in niets dubieus is, en dat derhalven des Suppliants praecautie is onnut en overtollig. Dit niet doende, ja, zo vertrouwd word, niet kunnende doen, zo word aan het oordeel van Haar Ed. Groot Mog. gelaten, wie van beide de gevaarlijkſte perſoon is, niet ſlechts voor de Studeerende Jeugd, maar voor onzen geheelen Burgerſtaat? De Suppliant? die tot voorkoming van alle verkeerde begrippen en indrukſelen nopens de hoogſte en Souveraine Overheid, en het uitſluitend Oppergebied van de Staaten van den Lande, de meergemelden duisterheid der woorden van het Formulier tracht te verhelpen door eene interpretatie, gefundeerd op des Souverains eigen declaratie, dat dit Formulier in 't zakelijke gelijk ſtaat met het vorige; dan de Steller van het Bericht? die, onder begunſtiging van het hatelijkſte dagligt, waar in hij des Suppliants gedrag bij mogelijkheid heeft weeten te plaatſen, in hoope van hier door de oogen van ſommige Staatsleeden te verblinden, het dubieuſe van het Formulier van Februarij, 't welk hij niet durft teegenſpreeken, tracht te diſſimuleeren, en te doen dienen tot een wolke, waar achter de waare oude conſtitutie, beſtaande in der Staaten privative Souveraineteit met een daaraan ondergeſchikt Erfſtadhouderſchap langzamerhand uit het oog en uit het hart der Onderzaaten verdwijne, en plaats maake voor eene nieuwe, die hij gaarne onder de naam van oude, aan den volke, welks talrijkst gedeelte in deezen geen onderſcheid tuſſchen haare regte- en ſlinke hand weet, ongevoelig zoude willen inboezemen.

REMARQUES op het Bericht van Heeren Curateuren en Burgemeesteren aan Haar Ed. Groot Mog. ingediend op het Request van Mr. B. VOORDA.